

Sodine IV.

Glas Istre.

Odbor „Političkog društva za Hrvate i Slovene u Istri“, na sjednici držanoj dne 14. junija 1918. prosvjeduje

u ime hrvatskog i slovenskog naroda Istre, proti svakom eventualnom, tobožnjem konačnom riješenju našeg narodnog i državnog pitanja, polag kojega bi se samo pojedini krajevi naše domovine imali zadržati i to ne u potpuno slobodnu državu, dočim bi ostali dijelovi našeg naroda imali ostati u dosadašnjoj podređenosti drugom narodu.

Izjavljuje

da politička, narodna i gospodarsvena budućnost Istre zahtijeva bezuvjetno združenje svih Slovenaca, Hrvata i Srba u jedno samostalno, od svakog gospodstva drugih naroda slobodno državno tijelo, osnovano na demokratskoj podlozi.

Još o iseljivanju naše djece u Hrvatsku.

Posljednjih dana povratilo se nekoliko naše djece, što su bila na prehrani u Hrvatskoj natrag u svoja rodjena sela, a pod utiskom povratka te djece mnogi roditelji ne će opće da dadu svoje djece iz svojih ruku i ako je to prijeka potreba, jer je sigurno, da će mnogo mnogo one djece polagano u majčinom naručaju umirati i umrijeti, jer majka ne će osim svoje ljubavi imati ničega da dače djetetu.

To nas ponukalo da se opet malo osvrnemo na to iseljivanje naše djece u Hrvatsku. Posegnuti moramo pri tom nešto dalje od samog predmeta, da prikazemo uzroke, koji su krivi, da su se nekoja naša seljačka djeca već iz Hrvatske vratila. Moramo pri tom također istaknuti, da svjedodžba, što ćemo je sami sebi dati, ne će biti za nas pohvalna, no držimo da je bolje da naše pogreške javno iznesemo, da ih priznamo, da svi za njih doznaju, te da si svi poslanemo svijesni tih pogrešaka naših, kako bi se moglo svim silama poraditi, da te pogreške popravimo, ili barem što više moguće ublažimo.

Istra je, kako smo mnogo puta već naglasili, najzapuštenija od svih jugoslavenskih zemalja. Mnoga su sela, gdje bi se odrasle ljude, koji umiju pisati, mogli na prste pobrojiti, a i mladji, koji su polazili školu, ostali su i iza svršene pučke škole, nekoji posve, a nekoji napola nepismeni. Uzrok tomu svemu leži već i u naravi naših ljudi, koja je pod pritiskom stoljetnog robovanja, postala uza svu sposobnost i naklonjenost k dobru, troma, nesposobna za otpor, nesposobna za životnu borbu. I tako dok su se nekoje zemlje u našoj državi u zadnjih desetljećima lijepe gospodarski razvile, narodno osvjestile, kulturno prosvjetile, mi smo u većini krajeva u Istri ostali uvijek na mrtvoj točki, kao da smo nesposobni za slobodan kret, za gibanje i rad. Stoljetnim robovanjem tako nam je bila potlačena duša, da smo se pred drugima počeli stidjeti za svoj lijepi jezik, za svoju nošnju, za svoje običaje. Kod kuće, u svojoj okolini, ponosili smo se svime time, no čim bismo stupili u gradske ulice, nastojali bismo da promijenimo i svoje odijelo i svoj jezik i svoje običaje. Izgubili smo svu vjeru u sebe, svo pouzdanje i glavna nam je stvar uvijek bila: što misle drugi o nama.

Jedan nam je prijatelj pripovijedao, da su u vojništvu u Voitsbergu dva naša hrvatska učitelja iz Istre pred Talijanima iz stida, straha, navike, što li, razgovarala uvijek talijanski, a tek kad su bila gdje u samoći sigurna da ih nitko ne čuje, usudila su se, kao da bi to bio zločin, govoriti hrvatski. Bilo je to tekar pred jednu godinu dana.

Roditelji pak djece imaju pred očima samo jednu stvar: dijete već u najmladjoj dobi što više iskoristiti i izrabiti, te dok je dijete (a to je skoro svakog našeg djeteta) u djetinjstvu do 7—8 godine mazano i tetošeno, kad odraste postane njegov život najedamput težak no ujedno i besciljan. Majka ni otac većim dijelom ne znadu, što bi s djetetom. Hrane ga i davaju mu odijelo i obuću, dijete raste, ne znajući ni kako, ni što će od njega biti. Veliki posjednici seljaci začaraju djecu i pritegnu k radu nabrajajući joj kako će biti u budućnosti imućni i opsjenjajući i opijajući je bogatstvom, ali mali ili nikakvi posjednici, a Istra na tima obiluje, ne mogu privući djecu k zemlji, jer zemlje nemaju i dijete kuša stotinu zanata, ali dijete ostaje uvijek „Martin u Zagreb — Martin iz Zagreba“ i roditelji se s pravom pitaju prema onoj pjesmi: Gašo, Gašo, lijeni Gašo, što će s tobom biti?

To je sve uzrokom, da su djeca i izjavili iz škole, nepismena, a i postavši odrasla još su uvijek djeca, nadarena sposobna djeca, no koja lutaju svijetom, ne znajući ni kamo, ni kako, ni zašto. Za to je potrebno, da osobito srednje škole naše u Istri, a pogotovo pak učiteljišta budu škole, gdje će se

mladež temeljito odgajati, gdje joj se ne smije za- bašurivati ništa, gdje se moraju prilike prikazivati onako, kako izgledaju, a mladim ljudima govoriti i o idealima i o životu ali ne ni o jednom ni o drugom u ekstremima.

A sad o iseljivanju naše djece. Rekosmo, da su se nekoja povratila, i to nekoja iz Raklija i La- binštine. Radi se tu isključivo o odrasloj djeci, što su već prekoračila 12. godinu. Možemo reći i više: Radi se o djeci, što su kod kuće bila ili suviše teto- šenaj, mazana ili pak posve zapuštenaj i zanemarena. I jedni i drugi su jednako bili u Hrvatskoj nezado- ljni. Jednima se nije sviđao rad, drugima se nije dačo poslušati. I jedni i drugi bi bili rado tamo ostali, kad bi bili samo hranjeni i mogli se skitati i raditi, što su u svojoj diltvljoj slobodi kod kuće radili.

Da se to ne opetuje, moramo pripomenuti još jednom roditeljima: Djeca, što odlaze na prehranu u Hrvatsku, idu da traže utočilca pred užasom, što vlada u Istri, pred gladom. Idu da traže kruha. A ona j gostoljubivi krov, koji ih prima, jamči im ta- kodjer, da će kruha i imati. No djeca pri tom, ali njihovi roditelji ne smiju misliti, da se sele onamo samo za to, da ih tamo pitaju da ih možda tamo učine gospodom. Djeca su porazilježena po kućama, većim dijelom po selima. Već dio djece polazi pučku školu, no za svakoga to nije moguće jamčiti. Djeca, koja traže kruha, da ne umru od glada, moraju u svojim djetinjstkim jogunastim zahjevima biti skromna, dobročiniteljima svojim, koji ih u kuću primaju, pak poslušna. U tom smjeru moraju i roditelji podučiti djecu. Skromnost i poslušnost neka bude njihovo obilježje i onda se sigurno ne će iz Hrvatske vra- ćati, jer jedno možemo kazati i jamčiti: Djeca će u Hrvatskoj živjeti bolje i zadovoljnije, nego li u ro- djenoj kući, budu li to samo htjeli.

A isto tako moramo opomenuti one roditelje, koji imaju u kući dovoljno živeža, da ne šalju svoje djece nikamo. To iseljivanje nije za zabavu, nije to šport, to je jedna velika potreba, koju treba razborito izrabiti.

A „Srednji odbor“ u Zagrebu moramo umoliti, da se ne daje smetati takovim slučajevima. Odrasla i nevaljala djeca, koja su pobjela, brzo će se za to i pokajati i brzo će htjeti da i iz pakla u kojem se kod kuće nalaze, bježe natrag onamo, gdje imade dovoljno kruha i ostalog blagoslova božjega. A onih 15 tisuća djece, što je spašeno iz pandža smrti i one tisuće, koje će se još spasiti, blagodarit će svojim spasilateljima i dobročiniteljima.

A vi, naša djeca, što odlazite, nemojte za- boraviti, da idete tražiti kruha a ne zabave, da mo- rate iz zahvalnosti i odanosti ljubiti i poslušati onog, koji vas u kuću primi. Budete li svojom skromnom poslušnošću i odanom ljubavi znali osvojiti dobro srec svog dobročinitelja, ne ćete se sigurno jadati, što ste iz domovine otišli. Pa vi iz domovine ni ne odlazite. Ta i ono je, kamo idete, naša domovina, jer su i oni, koji vam budu pomagali, dobri naši ljudi.

Naći ćete, budite uvjereni i kruha i s kruhom, samo ne dajte, da vas vaši zli i pretjerani hirovi i neskromne želje zavedu na zlo.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 17. (D. u.) Službeno se javlja: Na mletačkoj gorskoj fronti ograničilo je vrijeme i magla znatno bojnu djelatnost. Zapadno od Brente održale su alpske pukovnije dan prije osvojene brdske položaje protiv žestokih navala. U uzvisin- skom predjelu Montella uznapredovale su divizije podmaršala Ludviga Goiringera. Na obim stranama željeznice Oderzo-Treviso izjaloviše se jake talijan- ske protunavale. Bojne sile generala pješadije von Csicsericca, koje napreduju na južnom krilu vojne skupine maršala Borojevića, preotele su neprijatelju i dalje ozemlja zapadno od San Dona te su osvo- jile Caposile. Sa njemačko-austrijskim i ugarskim pukovnijama natjecajući se, dokazali su na tom mjestu češki i poljačko-ukrajinski bataljuni svojim junačkim držanjem, da su pokušaji neprijatelja, što se već čitave mjesece danomice opetuju, e bi ih zaveo na izdajstvo i lupeštvo, ostali bezuspješni. Za bojeva 15. lipnja na Plavi zaslužuje da se medju preko svake hvale uzvišenom pješadijom istakne mladu gornjeugarsku pukovnicu broj 106. Kao što uvijek, imali su vanrednog udjela na uspjehu zadnjih dana naši saperi i naša bojna i lovačka li- jetala. Broj zarobljenika na jugozapadnoj fronti po- visilo se na 21.000. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 17. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna sku- pina prijestolonasljednika Rupprechta: Živahna iz- vidnička djelatnost na mnogim mjestima fronte do-

vela je do žestokih bojeva. Jugozapadno od Yperna i na obim stranama Somme oživjela je prema ve- čeru bojna djelatnost. — Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Na bojnom polju jugozapadno od Noyona porasla je na večer topnička djelatnost. Izmedju Oursqe i Marne dopremili smo sa lokalnih poduzeća 120 zarobljenika. Topovski plijen sa na- šeg sunka izmedju Moetidiera i Noyona povisio se od 150 na 300. Medju zaplijenjenim topovima imade takvih najkrupnijih kalibra. Plijen na strojnim puškama iznosi daleko iznad 1000. — Vojna sku- pina von Gallwitzeva: Izmedju Moze i Mozele za- dali smo Amerikancima sunkom na obim stranama Yvraya gubitaka te smo razorili dijelove njihovih položaja. — Vojna skupina vojvode Albrechta: Izvidnička odijeljenja dopremila su u Vogežama i u Sundgau zarobljenike iz američanskih i francu- skih opkopa. — Jučer smo oborili 8 neprijateljskih lijetala i 8 pripetih balona. — Ludendorff.

Rat.

Francuski izvještaj od 15. lipnja popodne: Tečajem noći prilično jaka djelatnost obiju top- ništva izmedju Montdidiera i Oise kao što i južno od Alsne i zapadno od Reimsa u smjerovina na Champlat i Bilgny. Francuske patrolne, koje su djelo- vane u Champagnei, dopremile su zarobljenika. Inače je dan prošao svuda mirno.

Francuski izvještaj od 15. lipnja na večer. Južno od Alsne bacili smo mjesnim poduzećem neprijatelja iz Couevresa i Valseriya te osvojili ova sela. Isto- tako smo proširile naše ozemlje kod Montgoberta. Kod toga je ostalo u našim rukama 10 strojnih pušaka i 130 zarobljenika. Inače ništa nova.

Francuski izvještaj od 16. lipnja popodne: Mjesni okršaji sjeveroistočno šume Genli i južno Dommarde. U okolici Vinlya dopremili su Francuzi 70 zarobljenika i nekoliko strojnih pušaka. Pokušaj neprijatelja, da prekorači Matzu kod uljeva u Oisu, bio je osujećen paljbom Francuza. Na ostaloj je fronti prošla noć mirno.

Engleski izvještaj od 15. lipnja na večer: Broj zarobljenika, koje smo dopremili danas tečajem uspješnog poduzeća sjeverno od Bethuna, iznosi 196. Osim toga smo zaplijenili nekoliko strojnih pušaka. Rezultat je ove navale bio, da su naše čete zapo- sjele prve položaje neprijatelja na fronti od 2 milje i da su postigle sve svoje ciljeve. Kod okršaja javljenog jutros istočno od šume Nieppe uspjele je neprijatelju da svojom mjesnom, teškom paljbom priprijepljenom navalom provali u tri naše prednje postojanke zapadno od Vieux-Berquina. Neprija- teljsko je topništvo djelovalo jutros rano istočno od Arrasa te je poslije podne sjeverno od Bethuna bilo revnije.

Engleski izvještaj od 16. lipnja u jutro: Jučer popodne provalila su naša štrafunska odijeljenja jugozapadno od Merrysa u neprijateljsku postojanku te dopremila 11 momaka. Druga štrafunska pod- uzeća, izvedena po noći južno od Somme i u oko- lic Hebuternesa, donijela su nama 17 zarobljenika i 3 strojne puške. Neprijateljsko je topništvo razvilo tečajem noći živahnu djelatnost sjeverno od Bethu- nea, izmedju Locrea i kanala Yperna Commes a osobito živahnu u jutro u okolici jezera Dikkebusche.

Engleski izvještaj od 16. lipnja na večer: Nema ništa osobitoga.

Engleski izvještaj za talijanskog bojišta od 15. lipnja: Danas u tri sata u jutro otvorilo je au- strijsko topništvo bombardement na čitavoj fronti izmedju Ečave i mora. Pucnjavi su slijedile navale, koje su potrajale sav dan. Na englesku su frontu navalle 4 austrijske divizije. Na desnom se je krilu navala posve izjalovila uz veoma teške gubitke po neprijatelja. Na lijevom je krilu provalio neprijatelj u naše položaje u širini od preko 2500 yarda i u dubini od najviše 1000 yarda. Na tom je dijelu bio sav dan zadržan te je pretrpio silne gubitke.

Engleski izvještaj iz Palestine: Hedžas: Teča- jem noći na 10. izvele su naše čete uspješni sunak te su prodrle u neprijateljske linije sjeverno od Kefe-Mallka. 11. lipnja napala su naša lijetala željez- ničku stanicu Amman istodobno sa neprijateljskim lijetalištem i četama, koje su se nalazile na trans- portu u blizini stanice. U jutro 14. lipnja poduzelo je odijeljenje indijske kavalarije izvidaj istočno od Jordana uzduž sjeverno obale Mrtvog mora te ju dopremila nekoliko zarobljenika.

medju slikar... nasilja i pr... da izazovu... ostivijem ov... no sami seb... k sreći vod... vinu više ni... Novo Dob... enog jugosl... mučenog a n... njem pozdrav... edan-program... svog cilja. ... tenorist... em. ... donosi vijes... njeno prikaz... ljudi okuda... jer „Prodan... političke kilc... njski“ biti za... jave i sa koj... ako „Zrinjski... njegova hrabr... zavostavom... yvom za Bog... Šubić Zrinjsi... vatske branec... ja žrtvujuć s... id Sigetom... ili mu možd... zastavu? Ne... birokrata be... tske zastave... onosi: Iz Bok... Reicha onamo... ga ogradjuj... zemljište, tak... vojnik, obučer... nećemo još... vo u Berlinu... 1: Joffe Mo... bsohn, Moses... us, Leo Lon... ovima značaj... ne mogu us... List“ piše... tražuje tko je... „Glas Slove... nekim prodac... kao slučajni... r, te pazi, koje... čitati u Zadr... ka u Zagrebu? ... ja. Nakladom... Sarajevu ova... 1. Dubro... Ivo Vojnović... isičar; 2. Dr... adimir Nazer... go; 7. Rikard... hrvatsko po... Knjiga je pre... i literar... adnje preštam... enika“; treća... ijene na teme... „Savremeniku“ i... je knjizi 4 K;... imaju upraviti... jevo, Apelova... ni toaletni... apun... 7-50, 9-50 kaošto... ije predmeta... ije, ouzećem... — Pazin. (Ist-). ... vinski pokuc... i. Barbačića... anskoj ulici, ... no novo prispjelo... ukucstvo. ... ije sobe... lvom bi se iznaj... sa jednim a druga... veta u ulici Diana... br. 36/1. ... zajam!!

Izvištaj istočne armije od 14. lipnja. Sukobi patrola na srednjoj Strumi. Topnički bojevi između Doiranskog i Ohridskog jezera. Jugozapadno od Ohridskog jezera utvrdili smo osvojene položaje sjeverno od Devolija.

Izvištaj istočne armije od 15. lipnja: Topnički bojevi na najvećem dijelu fronte. Nekoliko je bugarskih izvidničkih odijeljenja kušalo doprijeti sve do položaja saveznika, ali su bila uz teške gubitke suzbijena. Oborili smo 2 neprijateljska lijetala.

Amerikanski izvištaj od 15. lipnja: Osim djelovanja ophodnja na točkama, što su ih naše čete tečajem zadnje noći zaposjele, nema ništa osobitoga.

Havas javlja iz Washingtona: Ratni je ministar Baker izjavio, da je do 11. lipnja bilo odaslano u Francusku preko 700.000 američkih vojnika.

* Parlamentarni položaj. Odluka poljačkog kluba zamršila je još više i onako zamršen unutarnji položaj. Ova rezolucija nije samo izazvala nepogodovanje u njemačkim krugovima. Ona je izazvala također otpor Ukrajinaca, koji su izjavili, da će najostrije nastupiti protiv Seidlerove vlade, bude li ova prihvatila zahtjeve poljačkog kluba, koji su uperili protiv Ukrajinaca. Poljački klub sam pripoćuje tumač k svojoj krakovskoj rezoluciji, u kojem nastoji, da ublaži dojam, što ga je učinila krakovska odluka te ističe potrebu, da Nijemci uvide važnost njemačko-poljačkog sporazuma. Ma da je sav oportunistički rad poljačkog kluba bio do sada uzaludan, ipak se i nadalje služi zaprljanim političkim sredstvima, kojima uništava ugled poljačkog političkog zastupstva. — Ova kriza još nije riješena i već se pojavila druga u samom kabinetu. U tom kabinetu imade veliki broj ministara, koji su odlučno protivni isključenju parlamenta i režima po § 14. Poluslužbeni "Fremdenblatt" javlja: Kako se glasa u dobro podučnim parlamentarnim krugovima, zastupa pretežna većina članova Seidlerovog kabineta mišljenje, da, ako Seidleru ne uspije osigurati si parlamentarnu većinu, ne smije ništa nastupiti Ex lex stanje niti se ne smije služiti § 14. Vlada je u tom slučaju prisiljena ili da odstupi ili da raspusti zastupničku kuću. Ministri su odlučili da istupe iz kabineta, kad Seidler ne bi dijelio tog stanovišta te bi upotrijebio Ex lex stanje ili § 14. Ova je odluka, kako javljaju listu, stalna. — Seidler nije u očigled ove intilme krize stvorio još svoju odluku. Vele, da se bavi mišlju, kako bi rekonstruirao vladu, u koju bi stupilo više njemačko nacionalnih političara. Imenuju se već izvjesna imena. U tom bi slučaju imao kabinet odlučno politički karakter te bi se izdale u nacionalnom pogledu oštre nacionalne naredbe na temelju § 14. Dalje se širi vijest, da je ministar-predsjednik Seidler obećao, e će još tečajem ovog mjeseca urediti pitanje trutinovskog okružnog suda. — "Fremdenblatt" se nada, da će Poljaci stvoriti u Beču pomirljiviju odluku i dodaje, da zahtijevaju u ostalom sa jugoslavima, Česima i socijalnim demokratima kratko ljetno zasjedanje parlamenta. — Svakako stoji, da je danas samo neznatna manjina uz Seidlera, da su se i sami članovi njegovog kabineta pobojali posljedica § 14. Ili Ex lex stanja i da svi ozbiljni ljudi u Austriji smatraju obnovu Stürgkhovog režima, kao predigru političkog rasula.

* Njemačka ponudja antanti mir? "Lokalanzeiger" izvješćuje iz Zeneve: Među poslanicima u Francuskoj se zbornici govori, da je Njemačka opet ponudila antanti mir. Neki časopisi spocituju vodjama sporazuma tvrdoglavost, jer da ne će pregovarati o miru. Sembat je rekao, da je već vrijeme, da se dovrši strašnu borbu i da se ne smije predugo iskušati ustrpljivost naroda. — "Leipz. T." javlja u toj stvari iz Zeneve: Pod predsjedništvom Poincare'a vijećalo je u Ellseeju ministarsko vijeće, na kojem se pretresao vojnički i politički položaj. Vijećanja su u savezu s raspravama njemačkog novinstva o miru, koje su uplivala na francuski puk. "L'homme Libre" je napao vlade saveznika, jer se tvrdoglavo brane da govore o miru i zahtijeva da Nijemci jasno kažu, što zahtijevaju. Clemenceauovo glasilo upravo pozivlje dapače središnje vlasti, neka saopće svoje uvjete, da polože mač.

* Praški Nijemci protestuju proti Berlinu. Poznato je, kako je glavni urednik velikog berlinskog dnevnika "Vossische Zeitung", dr. Redlich, boravio u Pragu, i napisao članak u svom listu s priznanjem Česima i davajući lošu svjedodžbu Nijemcima u Češkoj. Sada u praškoj "Bohemiji" odgovara njemački poslanec Jesser na članak dr. Redlicha, te veli: U Njemačkoj se ne smiju bojati, da ćemo mi Nijemci, Slavene "tlačiti". Odnosaje s tudjim narodima razumijemo ipak bolje nego li Sjevero-Nijemci. Odričemo se također veoma rado rajhs-njemačkog miješanja u našu korist, no protestujemo sa svom odlučnošću proti rajhsnjemačkom umješavanju na našu štetu i proti svim pokušajima političkih skupina u Njemačkoj da iza naših ledja stupe u stik s Pragom. Odvažujemo se označiti takav postupak za izdajstvo naroda, kao sramotnu nez-

hvalnost za ogromno žrtva, koje smo u interesu vascijelog Nijemstva doprinijeli. Završujemo s uzdahom: O da bi naša sjeveronjemačka braća napokon progledala, da zadaća slova u trgovini porcelana ne može pobudjivati nikakvih simpatija.

* Obrok kruha u Beču opet stegnut. Dopisni ured javlja iz Beča: U dopremi žita iz inozemstva u Beč nastupile su momentano izvjesne zapreke, radi kojih se mora skrčiti krušni obrok u Beču na polovicu. Brašno će se dijeliti u jednakoj količini kao što i do sada. Za naknadu sa drugim živežnim namirnicama pobrinut će se prema mogućnosti.

* Ukrajinci i parlament. U plenarnoj sjednici ukrajinskog parlamentarnog zastupstva, koja se obdržavala u petak, dne 14. o. m. j., bijaše jednoglasno prihvaćena rezolucija, u kojoj se s obzirom na najnovije poljske zaključke kao preduvjet za pozitivnu suradnju Ukrajinaca i poslaničkoj zbornici zahtijeva jamstvo mjerodavnih faktora, da će se provesti brestiljovski mirovni ugovor bez izuzetka i da će se ispuniti zahtjevi ukrajinskog naroda u Austriji za uspostavom posebne ukrajinske pokrajine. Kad bi se ispunili preduvjeti, koje su postavili Poljaci, moralo bi ukrajinsko parlamentarno zastupstvo na to odgovoriti najstrožom opozicijom. Drugim riječima rečeno, ako su Poljaci proti vladu, Ukrajinci su uz vladu, jesu li Poljaci uz vladu, Ukrajinci su proti. Sporazumka ne će da prihvate. A vlada izgrava i jedne i druge.

* O predstojećem zasjedanju poljačkog državnog vijeća, za čijeg je predsjednika bio predložen František Bulawski, javlja "Przegled Poranny", da će se plenarne sjednice obdržavati relativno rijetko, a da će glavni posao obaviti odsjeci. U prvotnoj sjednici državnog će vijeća podati ministar-prodajnik političku izjavu. "Monitor Polski" javlja, da će se državnom vijeću podastrijeti zakonska osnova o poljačkom saboru, o izboru saborskih zastupnika, vojni zakon, zakon u upravnoj organizaciji kraljevine Poljske i organizaciji finansijskih oblasti. dalje zakon o podjeljivanju poljačkog državljanstva i naredba za zaštitu stanara. Osim toga će državno vijeće raspravljati o svom poslovnom redu.

* Njemački "Volkstag" u Beču. U nedjelju obdržao se u Beču opet jedan Volkstag, koji je polag njemačkih izvještaja dosta jadrno prošao. U Beču nije bilo baš nikakvog oduševljenja za prosvjed i reakcionarne manifestacije. Sastalo se samo nekoliko njemačkih narodnih zastupnika i odaslanička gradova. Na sastanku je govorio bečki gradonačelnik Weisskirchner, koji je tom prigodom dao izvještiti frankfurtericu. Tom su prilikom dozvolili njemačko nacionalni burševi klerikalnim burševima, da "bunčaju" zajedno s njima a rector magnificus izrekao je na sveopći zahtjev kratak i bljed nagovor djacima. Tako je prošao i taj američkom reklamom pripravljeni "Volkstag".

* Opomena radnicima u Nürnbergu. "Berliner Tageblatt" javlja iz Nürnberga u Bavarškoj: Socijalno demokratska stranka i ujedinjene zadruge Nürnberga izdale su zajednički javnu izjavu, u kojoj opominju radnike, neka ne poduzmu politički štrajk, koji bi — kako se glasa — morao uslijediti 17. lipnja u Nürnbergu, kao prosvjed protiv smanjenja krušnog obrnka i protiv zatezanja raspravljanja pruske izborničke reforme.

* Ugarska zastupnička je kuća raspravljala u sjednici od 17. o četiri mjesečnom proračunskom provizoriju te je komora zaključila prešnost raspravljanja. Ministar je predsjednik predložio komori zakonsku osnovu o uređenju kinematografskih obrata, referent je Sziszmadsa predložio izvještaj odsjeka za izbornu reformu i separatne predloge k tome. Naredna će se sjednica obdržavati sutra 18. m. j.

* Iz talijanske komore. Dopisni ured javlja iz Zürich: Izakako je ministar-predsjednik Orlando saopćio komori početak ofenzive, zavlada je medju zastupnicima takva uzrujanost te je sjednica morala biti prekinuta. Sve je zapustilo dvoranu te raspravljalo po hodnicima o najnovijem događaju. Izakako je predsjednik opet otvorio sjednicu, viadala je u komori slaba pozornost za predmet rasprave, t. j. za proračunski provizorij. Većina se je govornika odrekla riječi. Konačno je Orlando predložio, neka se obdrži sjednica u nedjelju. Na nedjeljskoj je sjednici bio prihvaćen privremeni proračun a komora se je odgodila do rujna.

* Ljetno vrijeme u Rusiji. Agertura javlja iz Moskve, da je vlada odredila, da se u Moskvi i u čitavoj Rusiji pomakne vrijeme za dva sata unaprijed.

iz bivšeg ruskog carstva.

"Berliner Tageblatt" javlja iz Helsingforsa: Skupština izabranih zastupnika industrijskih radnika Petrograda je zaključila proglasiti politički sveopći štrajk protiv sadašnjeg vladnog sustava. Skupština je pozvala radnike, neka se dobro pripremaju na stavku. Sadašnji vlastodršci sprečavaju slobodu udruženja i sastajanja te su pustili nevine radnike, da pogibaju po tamnicama. Radnici traže, neka se vrhovna vlast povjeri ustavodavnoj skup-

štini, zaštitu komunalne samouprave, kao što i boja za slobodu i samostalnost Rusije. Željeznički radnici namjeravaju navođno priključiti se toj stavci. — Ruski kurir, koji putuje iz Rusije u Englesku, kazao je u Stockholmu, da su se prehrambene prilike u Petrogradu poboljšale. Petrograd i Moskva su potpunoma mirni i vlada se ne boji protijunčskog pokreta, ma da je urota, vodjena od Savinkova, bila veoma dobro organizovana. — Kijevske i više objavljuju protokoli između podonske vlade i vlade kulanskih kozaka sa uzajamnim priznanjem unutarnje samouprave i zemaljskih granica sa svrhom boja protiv anarhije u području Dona i Kubana. — Kamenev, koji je, kako je poznato, bio imenovan zastupnikom Rusije kod ruske vlade, pritužuje se u privatnom pismu, da se u Finskoj, gdje je imenovan, postupa s njim kao što sa prostim zločinom. I pušenje mu je zabranjeno. Ovaj postupak vlastodržaca u Finskoj može se tim manje shvatiti, što se ruski kurir, koji je putovao u Englesku, mogao nesmetano krcati u Finskoj. — "Havas" javlja iz Pekinga od 11. lipnja: Seljaci i radnici u Irkutsku priključili su se Čeho-Slovacima u borbi protiv sovjeta. Telefonske sv. ze sa zapadnom Sibirijom su prekinute. U Omsku došlo je uslijed nestašice hrane do nemira. — Lavovski ukrajinski list "Dilo" javlja iz Podolije: Držanje pučanstva napram hetmanu je neprijateljsko. Sastanci općinskih zastupstva prosvjeduju protiv kijevaskog prevrata te odlučuju, da neće predati žito, Seljaci pluže sijana polja, uništavaju žetve i pale vlastelinske posjede, šume i bašče. Mnogo je bogatih seljaka bilo ubijeno. U mnogim je mjestima bilo pravoslavno svećenstvo zlostavljeno. Konac vijesti zaplijenjen je od cenzure. — Kako saopćuju francuski listovi, obavijestio je francuski konzul u Helsingforsu finsku vladu, da će francuska vlada smatrati synki napada na murmansku željeznicu kao povredu neutralnosti. "Havas" javlja iz Pariza, da je finski zastupnik u Francuskoj izjavio "Petit Parisien"u, da Finska polože veliku važnost na dobro odnošaje sa Francuskom i njezinim saveznicima i da poradi toga ne će poduzeti baš ništa protiv murmanske obale i murmanske željeznice. — Polag helsingforskih "Hufvudstadsbladet" rade Englezi oko toga, da pretvore Rusku-Koreliju, poluotok Kola i guberniju Olanec u samostalno, sa Rusijom savezom spojenu državu, koja će gospodarski biti vezana sa Engleskom. — Skupina ruske revolucionarne socijalističke stranke u Zenevi javlja: Lenin je radiotelegrafirao iz Moskve u inozemstvo, da je vlada otkrila zavjeru proturevolucionarnih organizacija revolucionarnih socijalista desnice i kadeta i bivših časnika. Skupina ruske revolucionarne socijalističke stranke u Zenevi izjavlja, da uz ovaj pokret stoje revolucionarni socijaliste bez razlike stranke uključivo socijalista lijevice. Kod tje sudjeluju i ostali socijaliste i demokratske stranke kao što i čisto gospodarske skupine, zadrudne organizacije i sindikati. Može se dakle govoriti o narodnom pokretu demokracije, one demokracije, koja je prije godine dana srušila carstvo. Program ove proturevolucionarne je organizacije jednostavan: Srućenje boljševika, uspostava nacionalne vojske, obnova rata protiv Njemačke, smrti tog neprijatelja ruske države, očuvanje stečevina revolucije, bezodvlačan saziv ustavodavne skupštine, u kojoj imadu revolucionarni socijaliste apsolutnu većinu. Iz toga vidimo, da su baš boljševici oni, koji su izazvali sadašnju revoluciju, jer rade protiv izričite volje ruskog naroda te nastupaju protiv najplemenitijih ciljeva revolucionarne demokracije sa brutalnošću, koja imade premca samo u doba carstva. All manevar Lenjinov tog spretnog krivotvoritelja novog javnog mišljenja o pravom stanju stvari ovog se puta posve izjalovio. — Skupina rusko-socijalističko-revolucionarne partije u Zenevi.

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

"Koučeg Saratoga"

detektivski film u 5 čina, sa slavnim Harry Higgs.

Početak:

3—, 4:25, 5:50 i 7:15.

Ulazne cijene za ovaj film i. mjesto K1:20; II. mjesto 60b

Ući se može kod svake slike.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Izvršni toaletni

po K 5—, 7:50, 9:50 kao što i fotografiske predmete otpošlje i uzvećem K. Gortan — Pazin (Istra).

Ovije sobe

sa pokućstvom bi se iznajmile. Jedna sa jednim a druga sa dva kreveta u ulici Džiana br. 36/1.

Rabljeno pokućstvo

kupuje i prodaje tyrtka

Philip Barbaké

Sijanska ulica.

Sjetite se naše požrtvorne "Družina sv. Cirila i Metoda".